

Vejledning i brugen af historiske køretøjer

FIVA's bidrag til Europakommissionens
Road Safety Charter

Udgivet af Federation Internationale de Vehicules Anciens.

Dansk udgave ved Motorhistorisk Samråd.

www.fiva.org, www.motorhistorisk.dk.

FIVA – Federation Internationale des Vehicules Anciens (www.fiva.org) er en international organisation, som repræsenterer de nationale organisationer i den historiske køretøjsbevægelse¹.

FIVA har en speciel position i Europa, hvor organisationen arbejder tæt sammen med lovgiverne for at sikre at lovgivning, der foretages i samfundets interesse, ikke utilsigtet eller på urimelig måde hindrer den fortsatte frihed til at færdes med historiske køretøjer på vejene.

FIVA har i 2005 skrevet under på den Europæiske Kommissions Road Safety Charter (RSC), der er en del af kommissionens indsats for at halvere antallet af dødsulykker i trafikken i 2010.

Men ulykker, hvor historiske køretøjer er involveret, er sjældne. Derfor vil FIVA's bidrag være at fastholde den høje standard for sikkerhed på vejene, som førerne af de historiske køretøjer hidtil har opnået.

FIVA opfordrer til fortsat sikker og fornuftig kørsel af de nuværende førere, og vil i denne vejledning fremhæve metoder, som nye brugere af historiske køretøjer bør overveje.²

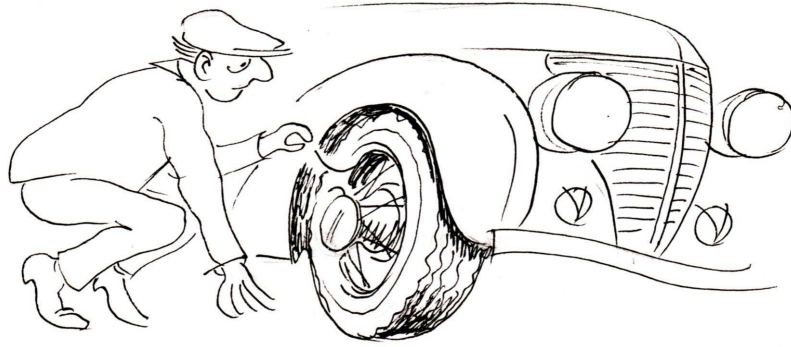
Trafiksituationen har ændret sig meget i de sidste 25 år, og det skal der tages hensyn til, når man i dag kører i et historisk køretøj. Man skal kompensere for, at de på en del punkter ikke lever op til dagens standard. Jo ældre køretøj, jo mere skal der kompenseres.

Ældre køretøjer er ofte centrum for opmærksomhed, uanset hvor de kører.

Derfor bør førerne vise et godt eksempel på agtpågivende, hensynsfuld og sikker kørsel.

¹ "historisk køretøjsbevægelse" er en generel betegnelse, der omfatter mennesker med interesse for køretøjer helt fra starten af den motoriserede transport for 125 år siden eller tidligere, og op til køretøjer ældre end 30 år.

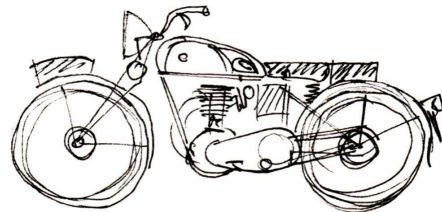
² Friheden til at kunne benytte et historisk køretøj på vejen er det mest værdifulde for bevægelsen for historiske køretøjer. FIVA er viet til at forsvare denne frihed. Denne opgave ville være ubeskrivelig vanskelig, hvis ikke historiske køretøjers trafiksikkerhed var så god som den er - FIVA stoler på, at alle historiske køretøjs entusiaster vil anerkende vigtigheden af at bevare det på denne måde.

Grundregler.

For at føre et historisk køretøj sikkert og hensynsfuldt, bør man:

1. Sikre sig, at køretøjet er korrekt vedligeholdt.
2. Kende køretøjet og forstå dets begrænsninger.
3. Se, blive set og gøre sine hensigter klare.
4. Køre med hensyntagen til og forståelse for andre trafikanter.
5. Forstå, at veterankøretøjsarrangementer på offentlige veje kan give problemer for andre trafikanter og reagere derefter.

1. Køretøjets vedligeholdelse.

For 25 siden var serviceeftersyn nødvendige langt oftere end hvad der er nødvendigt for nutidens køretøjer. For 50 år siden var det endnu oftere nødvendigt.

Der har altid været to grunde til at foretage regelmæssig service: Den forløbne tid siden seneste eftersyn og antallet af kørte kilometer. Ejere af historiske køretøjer, især de som sjældent benyttes, skal foretage regelmæssige serviceeftersyn, selv om det antal kilometer, der er kørt siden seneste eftersyn, er ubetydeligt.

FIVA anbefaler:

At alle historiske køretøjer, som er i brug, bør inspiceres grundigt mindst een gang om året.

Det er især vigtigt i lande, hvor periodiske syn ikke er et lovkrav.

Inspektionen bør omfatte:

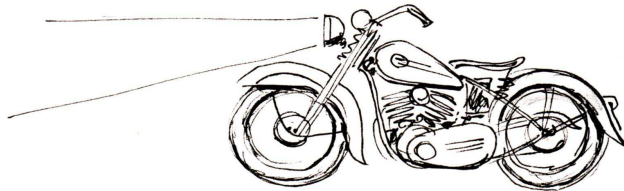
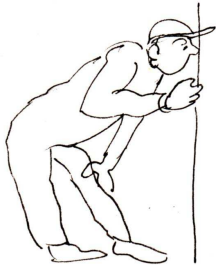
- Den bærende konstruktion.
- Hjul (særlig vigtigt med trådhjul) og dæk.
- Hjullejer.
- Styrebolte og hjulophængning generelt.
- Styretøj.
- Bremsesystem.
- Fjedre og støddæmpere og deres fastgørelser.
- Lygter
- Efterspænding af dele, der kan være gået løse.

Hvis der findes fejl, bør disse udbedres før køretøjet bruges.

Et køretøj, der ikke har været brugt i mere end et år, bør efterses omhyggeligt før det bliver brugt.

Man bør være særlig opmærksom på bremsesystemets stand og funktion, specielt hvis det er hydraulisk.

Bremsevæske bør drænes af og udskiftes mindst en gang hvert tredje år og oftere, hvis køretøjet opbevares i fugtige omgivelser.

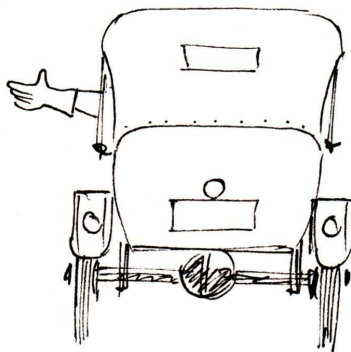

Væskestand og lys bør kontrolleres før hver køretur.

Dæk og dæktryk bør kontrolleres før hver køretur.

Da dæk ikke holder i ubegrænset tid, bør pneumatiske dæk skiftes, hvis der er tegn på, at siderne er beskadiget eller de er blevet stive.

Dæk bør udskiftes efter et antal år, uanset om de er slidte eller ej, i henhold til producentens anbefalinger eller andre relevante vejledninger.

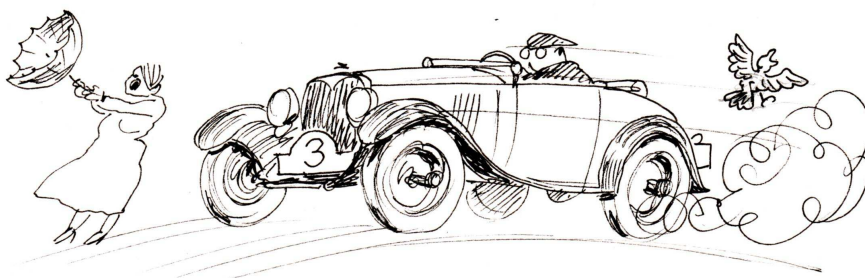

2. Kendskab og forståelse for køretøjet.

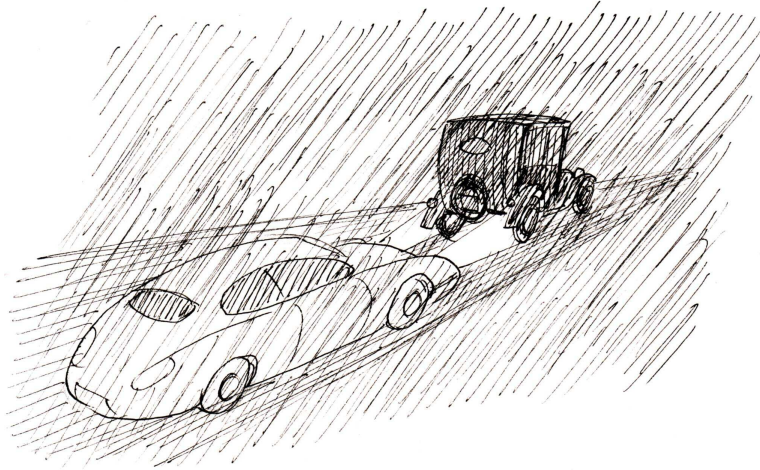
For at køre et hvilket som helst køretøj sikkert, er det nødvendigt, at føreren kender alle funktioner og har den fulde forståelse for køretøjets køreegenskaber. Det er især vigtigt for førere af historiske køretøjer at kende deres specielle køretøjs begrænsninger, og køre indenfor disse. Førere, der er vant til moderne køretøjer og som kun engang imellem kører ældre køretøjer, skal tænke meget over dette. Mange historiske køretøjer kan køre lige så hurtigt som moderne køretøjer, men har ikke de samme køreegenskaber, stabilitet og bremseevne.

FIVA anbefaler, at førere tager sig tid til at blive bekendt med:

- Placering og fornemmelsen af alle kontrolorganer.
- Gearskifte funktionen.
- Styreegenskaber.
- Bremseegenskaber.
- Dækkenes friktion.
- Køreegenskaber.
- Lygternes og eventuelle afviseres effektivitet - hvis de findes.

3. Udsyn / synlighed.

At se, blive set og gøre sine hensigter klare for andre trafikanter er en vigtig del af trafiksikkerheden, der gælder alle trafikanter. Førerne bør være opmærksomme på, at andre trafikanter sandsynligvis er uvidende om ældre køretøjers egenskaber og derfor forventer moderne standarder af lys og afvisere.

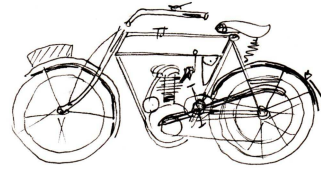
FIVA anbefaler derfor at:

Førerne sikrer sig, at de har frit udsyn fremad, til siderne og bagud.

- Føreren bør have frit udsyn til vejen samt være i stand til at kunne nå alle kontrolfunktioner uden besvær.
- Alle ruder skal være holdt rene og i god stand.
- Køretøjer bør være forsynet med udvendige bakspejle. Mange ældre køretøjer er ikke oprindeligt monteret med udvendige bakspejle. Reproducerede tidstypiske spejle er let tilgængelige og kan ofte monteres på en sådan måde, at de let kan fjernes i de tilfælde, hvor originalt udseende er vigtigt.

Førerne bør sikre sig, at de kan ses.

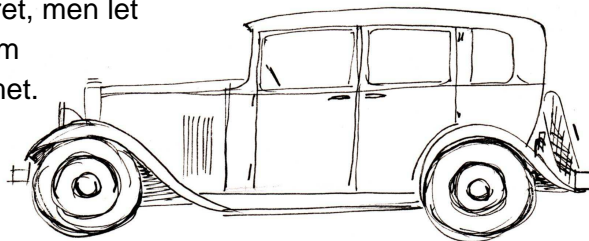
- Motorcyklister bør bære selvlysende bånd eller veste.
- Førere af særlig langsomme køretøjer bør montere aftagelige refleksanordninger på synlige steder nær yderpunkterne på deres køretøj.
- Køretøjer uden elektriske lygter bør ikke køre efter mørkets frembrud eller under forhold med dårlig sigtbarhed, med mindre dette er absolut nødvendigt for at nå frem til et sikkert sted for at vente på bedre forhold.
- Førere, som sandsynligvis vil benytte gamle køretøjer efter mørkets frembrud eller i dårlig sigtbarhed, skal vurdere deres lygters egenskaber og hvis nødvendigt forbedre dem, så de nærmer sig moderne standarder.

Vigtige punkter, som skal overvejes, er:

- Baglygter: Bør være synlige i klart vejr fra mindst 100 meters afstand og (medmindre det er en motorcykel) være placeret med mindst een lygte på hver side ikke længere end 200 mm fra yderpunktet af køretøjet. Hvis der kun er een baglygte, er det let at tro, at køretøjet er en motorcykel. Hvis baglygterne sidder tæt sammen, f.eks. på hver side af nummerpladen, giver det andre trafikanter en fornemmelse af, at køretøjet er længere væk, end det i virkeligheden er.

En stabilt monteret, men let aftagelig lygtebom kan løse problemet.

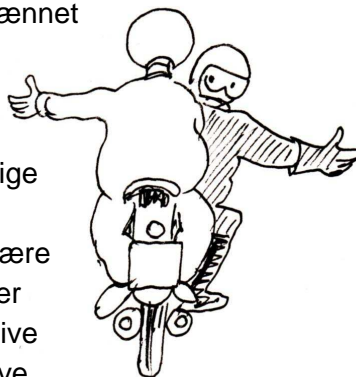
- Forreste positionslys: De små positionslys, som var populære på mange biler fra 1930 – 1950 er ikke nok til nutidens trafik og vil sandsynligvis blive overset. På samme måde har modkørende trafikanter ikke fornemmelse af køretøjets bredde, hvis forlygterne ikke er placeret tæt på køretøjets yderpunkter. Derfor bør ejere af køretøjer, som har disse små sidelygter og tæt monterede forlygter overveje at montere kraftigere lettere synlige positionslys.
- Forlygter: Nogle få biler (især ældre engelske) er forsynet med to forlygter, hvor kun den ene lygte lyser efter nedblænding. Førere, der ønsker at benytte sådan et køretøj under dårlig sigtbarhed, bør overveje at ændre lygterne, så der stadigvæk ses to lygter efter nedblænding.
- Ekstremt langsomme køretøjer: Ejer man et ekstremt langsomt køretøj – f.eks. en traktor eller en damptrølle – bør man overveje at montere gule blinkende lamper på synlige steder bagpå, så andre trafikanter bliver advaret.

Førerne bør gøre deres hensigter klare.

Moderne trafikanter er i så høj grad vænnet til moderne køretøjers lygteføring, at der er stor risiko for, at de ikke ser håndsignaler eller afviservinger.

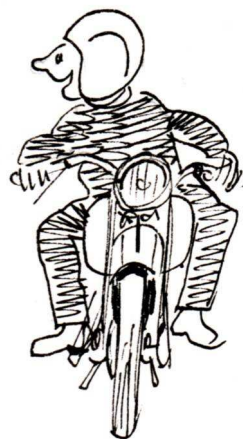
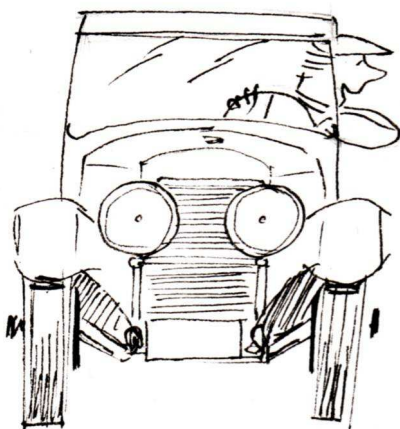
I øvrigt er håndsignaler stort set umulige at se i mørke.

Derfor bør førere af ældre køretøjer være opmærksomme på, at andre trafikanter ikke straks opdager andre måder at give signal på, og det er derfor vigtigt at give tidligt varsel om sine hensigter.

FIVA anbefaler at:

- Føreren monterer, hvis nødvendigt, blinklys og mindst een bremselygte. I nogle lande er det tilladt at ændre forreste parkeringslys og baglygter til dobbeltvirkende pærer, så de fungerer som både positionslys og blinklys samt baglys og bremse. Denne anbefaling vedrører også køretøjer, som kun er udstyret med afviservinger.
- Førere bør give håndsignal i god tid, hvis køretøjet ikke er forsynet med blinklys eller bremselys, og sikre sig, at det er forstået. Et advarselsskilt med "Signal gives kun med hånden" kan monteres bagpå køretøjet.
- Håndsignaler skal være klare, positive og ikke til at misforstå. Det anbefales at bruge handsker eller manchetter med selvlysende tape bagpå.
- Førere af køretøjer, som mangler bremselys har et ekstra ansvar for at sikre, at de viser deres hensigter i god tid.

4. Hensyn og forståelse.

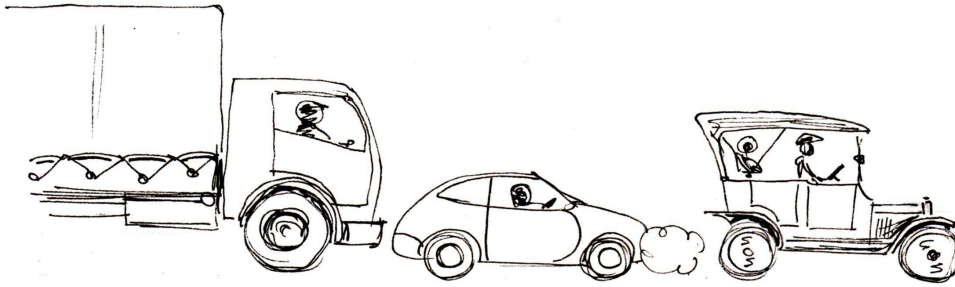
Alle trafikanter bør vise hensyn til og forståelse for andre trafikanter. Dette er særlig vigtigt for dem, der gør noget usædvanligt eller ud over det normale – som ved at køre et historisk køretøj.

På nutidens stærkt trafikerede veje kan det ofte være svært at overhale et langsommere køretøj på grund af den tætte modkørende trafik.

At gøre noget for at undgå, at det er nødvendigt for andre trafikanter at overhale, er et af de største bidrag til færdselssikkerheden, som en fører af et historisk køretøj kan bidrage med.

FIVA anbefaler at:

- Førere af langsommere køretøjer bør sikre sig, at bagved kørende trafikanter får mulighed for at overhale med jævne intervaller – om nødvendigt ved at holde ind til siden på passende steder.
- Kørsel i konvoj med andre historiske køretøjer eller servicebiler bør generelt undgås. Grupper, som følger samme rute, bør starte kørslen med passende mellemrum, så sådanne konvojer undgås.
- Hvis en konvoj opstår eller er uundgåelig, bør førerne sikre, at der efterlades nok plads mellem dem selv og det forankørende køretøj til at lade eet køretøj ad gangen overhale. Ved moderat hastighed bør denne afstand være mindst 70 meter.
- Førere af ældre og langsomme historiske køretøjer bør planlægge rejsen, så man både undgår myldretid og stærkt befærdede veje. Derved bliver rejsen også mindre farlig og mere fornøjelig.
- Hvis man kører sammen med andre, bør man i forvejen aftale mødesteder, og i hvert køretøj bør findes en rutebeskrivelse, så man undgår hele tiden at skulle holde et andet køretøj i syne.

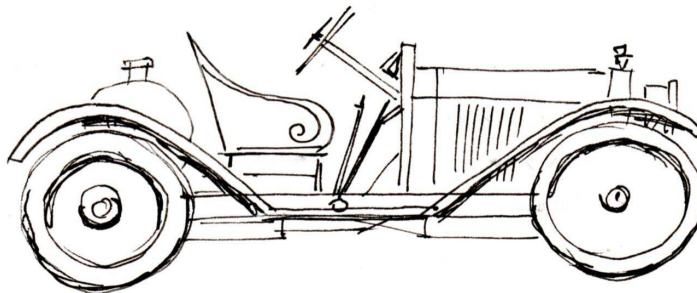

Førere af usædvanlig langsomme køretøjer (exceptionally slow vehicles (ESV)), som f.eks. meget gamle biler, traktorer, gamle lastbiler, bæltedrevne køretøjer, landbrugsmaskiner og damptrømler, skal tage ekstra forholdsregler for at sikre, at de forstyrrer den øvrige trafik mindst muligt.

Kørsel med ESV-køretøjer på offentlige veje kræver erfaring og god forståelse for køretøjet og de regler, der gælder for dem.

ESV-førere bør så vidt muligt:

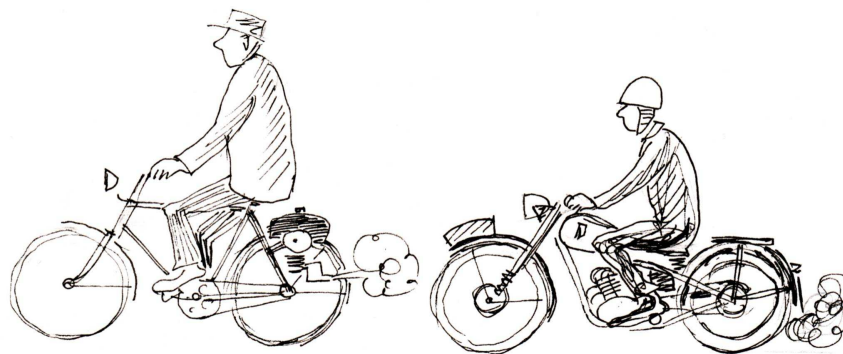
- Undgå bycentre, lange hurtige veje, veje med kun een vejbane, stejle bakker og vanskelige vejsammenfletninger.
- Ikke køre efter mørkets frembrud.
- Give sine hensigter tydeligt tilkende for andre trafikanter.

Udover ovenstående bør førere af dampdrevne ESV'ere , hvor det er muligt:

- Have en besætning på to eller flere til at hjælpe med føringen af maskinen.
- Undgå at skabe farlige situationer ved stop for at tanke vand, skifte gear m.v.
- Erkende faren ved gnister overfor mennesker og ejendom og undgå udsendelse af mørk røg, hvor det kan skabe et problem, f.eks. nær beboelse.
- Undgå skader på vejbanen, f.eks. når stålhjul benyttes, eller ved at køre på varm asfalt.
- Blokere hjulene, når der holdes stille på en stigning.
- Kun benytte fløjten i nødstilfælde.

5. Deltagelse i træf og rallies.

Træf og rallies på offentlige veje kræver stor hensyntagen. Arrangørerne har ansvar for at sikre at forstyrrelser for anden trafik bliver holdt på et minimum og bør derfor undgå at benytte større veje, hvor det er muligt. Hvis en større vej skal benyttes, især af langsomt kørende køretøjer, bør arrangøren overveje at opstille midlertidige skilte i samråd med de lokale myndigheder.

FIVA anbefaler at arrangører:

- Planlægger deres arrangement, så det forårsager mindst mulig forstyrrelse for andre trafikanter.
- Opstiller advarsler til andre trafikanter, hvis langsom kørende trafik kan forekomme på en større vej.
- Ikke straffer deltagere for at have forbedrede lygter eller særligt synlige markeringer på deres køretøj.

Og FIVA anbefaler at førerne:

- Ved hvor de skal hen uden at være afhængige af at skulle følge et forankørende køretøj.
- Ikke lader konkurrencelyst overskygge deres pligt til at køre med forsigtighed og hensyn til andre trafikanter.
- Altid overholder skiltning, lyssignaler og love, med mindre man har anden instruks fra uniformeret politi.
- ALTID husker, at man er ambassadør for den historiske køretøjsbevægelse.

Sikker rejse – god tur!

Oversat og fordansket af Henning Thomsen og Knud Degnbol
Tegninger af Leif Gr. Thomsen
Udgivet og distribueret af Motorhistorisk Samråd
www.motorhistorisk.dk

